

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

§. III. De Bello.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

repellendi injuriam illatam, & cum debita moderati ne se defendat, non est peccatum, nec propriè potest dici rixa ex parte ejus. Si verò cum animo vindictæ, vel odii, vel cum excessu debita moderationis se defendat, semper est peccatum. Sed veniale quidem quando aliquis levis motus odii, vel vindictæ se immiscet, vel cum multàm non excedit moderatam defensionem. Mortale autem, quando obfirmato animo in impugnantem insurgit ad eum occidendum, vel eum graviter ladendum. S. Thom. 2. 2. q. 41. a. 1.

§. Seditio est bellum aggressivum unius partis Reip. adversus aliam, vel adversus Principem suum. Est semper mortalis, nam semper graviter adversatur unitati, paci, ac bono communi, & etiam justitiæ, cum auctoritas bellandi resideat in solo Principe, vel Rep. liberâ.

§. III.

De Bello.

Q. 1. **A**N Bellum etiam etiam offensivum potest esse licitum?

Resp. Aff. Quia 1. Luc. 3. S. Joan. Bapt. rogatus à militibus quid sibi ad salutem esset agendum, non jussit ut militiam desererent, sed ne quemquam concuterent. 2. Deus

Deus Deut. 23. Leges Belli gerendi dedit. 3. Principi summo, & Reip. liberæ licet jus suum tueri, ac repetere. Cùm autem careant Superiore, à quo jus suum obtinere possint, debuit iis jure naturæ competere potestas ad jus sibi dicendum, & cogendam partem adversam ad sibi satisfaciendum: alioqui non posset communitas perfecta in pace conservari. De defensivo per se patet, cùm jure naturæ unicuique liceat injustam vim vi repellere cum debita moderatione.

Q. 2. *Quanam requiruntur, ut Bellum sit licitum?*

Resp. Ex S. August. lib. 22. contra Faustum cap. 74. & 75. ex S. Thoma 2. 2. q. 40. & communi Doctorum sententia, hæc tria.

1. Potestas suprema, quæ residet vel in Rep. libera, vel in Principe supremo, cui cura Reip. commissa est: nam qui habent Superiorem, possunt ejus auctoritatem implorare ad injuriæ compensationem: & sic bellum non potest esse iis licitum.

2. Causa justa, quæ est duntaxat gravissima injuria Principi, vel subditis illata, quam tollere, vel pro ea satisfacere, pars adversa recuset. Ex S. August. in c. Dominus 23. q. 2. ibi. *Bella justa definiuntur, quæ ulciscuntur injurias, si quis gens, vel*
ci-

civitas, que bello petenda est, vel vindicare neglexerit, quod à suis improbè factum est, vel reddere, quod per injuriam ablatum est. Nam Charitas, & justitia exigunt, ut sine gravissima, & necessaria causa non inferantur aliis gravissima damna, qualia fiunt in bello. Quòd si majora incommoda, quàm commoda, præsertim respectivè ad honorem Dei, & bonum Religionis Catholicæ secutura prævideantur, à bello abstinendum est: quia secundùm debitum ordinem rerum, & charitatis honor Dei, bonum Ecclesiæ, salus æterna proximi præferri debent bono temporali Statûs politici.

3. Recta intentio, ut non geratur bellum ex odio, avaritiâ, inordinata cupiditate amplificandi imperii, sed ad publicam quietem, ac justitiam servandam, vel ad optulandum injustè oppressis.

Porro licet etiam aliis tanquam sociis auxilium præbere Principi habenti justam causam bellandi, & huic uti aliorum auxilio. quamvis sint diversæ Religionis, modò absit scandalum, & periculum Fidei, ac sacrilegiorum, sicut Judas Machabæus Fœdus cum Romanis iniit. 1. Mach. 8. Nam, per se loquendo, licet alium in re justa juvare. At non licet in bello etiam justo advocare Infideles, & Hæreticos in auxilium, vel iis opem ferre, quando adest periculum scandali, sacrilegiorum, incrementi

hæ.

hæreses, & detrimenti veræ Religionis: quia salus æterna proximi, & præsertim multorum, præferenda est cuilibet bono temporali; & Principes tenentur supra omnia Christo servire, ejusque regnum, quod est Ecclesia Catholica, quam sanguine suo acquisivit, quantum possunt, integrum conservare, imò & amplificare. *Major vobis Fidei causa debet esse, quam regni, ampliusque pro pace Ecclesiarum clementia vestra debet esse sollicita, quam pro omnium securitate terrarum. Subsequentur enim omnia prospera, si primitus, qua sunt Deo chariora, serventur... pro vestri enim imperii salute geritur, quidquid pro quiete Ecclesia vel sanctæ Religionis observantia laboratur.* Ait S. Cœlestinus 1. Epist. ad Theodos. Imper. in Actis Conc. Ephes.

Porro licet non possit dari bellum utrimque justum ex natura rei, cum circa idem non possint esse jura contraria: fieri tamen potest, ut neutra pars peccet bellando, ob ignorantiam invincibilem.

Q. 3. *Quænam ante bellum, & in ipso bello fieri debent, ac licent?*

Resp. I. Ante bellum tenetur Princeps rem diligenter examinare cum viris probis, ac peritis, & habere certitudinem saltem moralem de justitia causæ; nam cum ex bello gravissima sequantur mala, ac in-

commoda, etiam innocentibus, Charitas, & iustitia exigunt, ut non inferatur, nisi planè constet de causa iusta, & sufficienti. Quòd si iustitia sit dubia, & alter sit in possessione, certa iniustitia est bellare: quia in dubio melior est conditio possidentis. Deinde tenetur parti adversæ iustitiam causæ, & suas præventiones proponere, ut illa possit satisfacere injuriæ illatæ, vel restituere ablata sine alio damno: nam bellum sine necessitate geri licitè nequit, propter ingentia mala, quæ cum eo conjuncta esse solent. Ex S. August. in cap. *Noli*. 23. q. 1. *Pacem habere debet voluntas, bellum necessitas*. Hinc æqua satisfactio oblata acceptari debet: aliàs bellum sine iusta causa, & necessitate fieret.

Resp. II. In bello iusto licita sunt ea omnia, & sola, quæ juxta consuetudinem Christianorum necessaria sunt ad assequendum finem belli, scilicet vel ad recuperanda injustè ablata, vel injuriam justè vindicandam, & ad securitatem Reip. stabilendam. Nam cum finis licitus sit, licita sunt etiam media per se ad illum necessaria, non autem alia, quæ proximo nocent, cum nemini sine iusta causa damnum inferre liceat.

Hinc 1. licet occidere hostes pugnantes & resistentes, non tamen innocentes, qui non pugnant, ut sunt Clerici, senes, mulieres, pueri, rustici, opifices, &c. quamvis sint partes Reip. hostilis: quia nunquam
licet

licet directè occidere innocentes. Neque enim Resp. potest puniri in suis membris, nisi secundùm id, quod ejus dominio subest, qualis non est vita civium. Indirectè tamen, & per accidens possunt interfici, ut cum urbs expugnari, vel nocentes seu milites vinci nequeunt, nisi cum periculo, & occisione innocentum: quia bonum publicum, quod ex victoria speratur, est majus bonum quàm vita aliquorum, quorum mors præter intentionem sequitur. Et alioqui non posset contra nocentes bellum geri, & sic causa bellantium frustra esset justa.

2. Licet spoliare bonis cives etsi non pugnantes, qui sunt membra Reip. hostilis, si hoc necessarium sit ad finem belli: quia cum sint pars Reip. ipsa justè punitur in illis, & debilitatur privatione, bonorum, quæ ejus Dominio subjiciuntur.

3. Licet uti insidiis, & stratagematibus, ex Josue cap. 8. & cap. *Dominus* sup. cit. quia non sunt mendacia, sed occultatio veritatis.

4. Civitas capta dari, sine gravi necessitate, non potest in prædam, propter multa scelera, & mala, quæ in tali deprædatione à militibus committi solent. Et si detur, tenentur duces diligentissimè curare, ne scelera committantur.

5. Ea, quæ caveri nullâ prudentiâ possunt, ut veneno inficere puteos, aquas,

Hh 2

gla-

glandes, non licent: quia sunt contra jura belli, & gentium. Item Christiani à Christianis capti non possunt fieri servi, nam id ex consuetudine gentis christianæ receptum est, in honorem Religionis Christianæ, & libertatis, quam per Christum consecuti sumus: unde esset contra jus gentis christianæ.

6. Non licet victori retinere Urbes captas, & alia bona immobilia hostium, nisi quatenus debitam compensationem, vel satisfactionem non excedunt, vel necessaria sunt ad securitatem in posterum contra victos stabiliendam; nam compensatio debet esse commensurata debito, & pœna culpæ, alioqui est injusta.

7. Princeps tenetur inchoatum bellum finire, si æqua satisfactio offeratur, securitas sufficiens præstetur, & compensentur impensæ belli: quia tunc cessat causa continuandi belli, quod proinde jam foret illicitum.

Resp. III. Jure naturali nihil fieri licet contra justitiam, jus gentium, fortitudinem, Charitatem & veram Religionem. Et fides data hostibus servanda est, ex S. August. in cap. *Noli*. nam hæc obligat jure naturali, & gentium; & hoc necessarium est ad pacem, ac bonum commune regnorum. Nam si fœdera publica inter regna, & Principes non obligarent, nec necessario servanda essent; nulla pax aut societas
inter

inter genus humanum consistere posset. Quod intellige, nisi hostes ipsi fidem fregerint: nam tunc est quædam compensatio; & pacta censentur fieri sub hâc conditione, si alter promissis steterit, nec fidem fregerit.

Resp IV. Tenentur Princeps, & ejus Duces militibus justa stipendia solvere, & impedire omnia crimina, quæ impediri moraliter possunt; curarêque, ne proprii subditi iniquis vexationibus graventur: alioqui tenentur ad compensanda damna secuta ex omissione solutionis, vel diligentia debita, cum sint eorum causa contra proprium officium, & justitiam.

Resp. *Ex communi* Bona justo bello capta, si sint immobilia, cedunt Principi aut Reip. si mobilia, sunt capientium. Nisi ex consuetudine regionis ea dividenda sint inter milites, aut una pars cedat Principi. Tamen bona injustè acquisita ab hostibus, restitui debent eorum Dominis, ex l. 20. ff. *de Captivis*, cum jus habeant in illa.

Q. 4. *An Represalia licita sunt?*

Resp. Aff. Positis certis conditionibus: quia auctoritate publica usurpari possunt per compensationem bona subiecta Dominio Reip. quæ in culpa est, dum non procurat reparationem injuriæ à suis membris illatæ alterius Reip. civibus. Sed hæ

conditiones requiruntur. 1. Ut constet de injuria illata. 2. Ut Princeps vel Magistratus civium nocentium rogatus debitam satisfactionem deneget. 3. Ut fiant auctoritate Principis civium læsorum. 4. Ne plus damni inferatur, quàm justa satisfactio requirit. 5. Ut non fiant in personas Ecclesiasticas, & earum bona, cap. *Un. de injur. in 6.*

§. IV.

De Scandalo.

Q. I. *Quid est Scandalum?*

Resp. *Q* Generatim duplex est, nempe activum, & passivum. Scandalum activum est dictum, vel factum minùs rectum præbens alteri occasionem peccandi. Sub dicto, vel facto comprehenditur etiam omisio externa: nam qui omittit agere vel loqui, quod debet, aliis est scandalum. Dicitur minùs rectum, hoc est, quod vel malum est, ut si turpia loquaris coram adolescente; vel mali speciem habet, ut si mulierem suspectam domi tuæ aleres, licet cum ea nec peccares, nec periculum tibi esset cum ea peccandi; aut si justa de causa, coram aliis eam ignorantibus, comedas carnes die vetito. Unde illud 1. Ad Thess. 5. *Ab omni specie mala abstinete vos.*

Scan.